

נקודות של אור

ס"ד

מאמר יסודי בנכני החיים שזכינו לטמוע מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - ביום חמישי פרשת דברים - חזון תשפ"ה

א. אדמו"ר מנ"י-פי-טי

"בימים האחרונים חיפשתי את הרבי בדחיפות", סיפר יהודי אחד לרבי בכאב, "הייתי זקוק להכוונה בדילמה משמעותית וכואבת, ורציתי לשמוע הסתכלות של אמונה.

אבל הרבי לא ענה, ואני לא ידעתי מה לעשות...

ואז עלה לי רעיון: בשביל מה יש לנו ג'י פי טי?

פתחתי את המחשב, העליתי לתוכנת הבינה המלאכותית כמה שיעורים מוקלדים של ר' אשר, ואז פרקתי את אשר על ליבי וביקשתי תשובה, ו-איך לומר? התשובה היתה מדויקת וחדה - בדיוק באותם מילים שהרבי היה כנראה עונה לי..."

הרבי שמע את הדברים, ופניו הרצינו.

למחרת סיפר הרבי, כי במשך כל הלילה לא נרגע מהשאלה שיש כאן.

האם בעידן הדיגיטלי המתקדם - כבר אין צורך בשיחת חברים? כבר תם הצורך בלהעלות שאלות והתחבטויות מול מורה דרך?

האם דברי חז"ל 'עשה לך רב והסתלק מן הספק' לא אמורים על הדור שלנו חלילה!?

"בבוקר הבנתי", אמר הרבי, "שהתשובה נמצאת בסיפור של דוד ובת שבע".

ב. שלושה אבות בתפקיד, ומה חסר?

רגע לפני שננסה להבין את המסרים שטמונים בסיפורו של דוד המלך, הבה נשאל עוד שאלה:

כמעט אלפיים שנה של תווה ובוהו חלפו על כדור הארץ עד שבא אברהם אבינו וגילה ליושבי תבל: אתם חיים בטעות! יש ריבוננו של עולם שמנהיג את הבירה!

אברהם אבינו פרסם את הקדוש ברוך הוא דרך מידת החסד, הוא פתח את הכנסת האורחים הראשונה בהיסטוריה והמליך את הבורא מתוך האוהל הנטוע על אם הדרך.

לאחריו, בא יצחק אבינו ופרסם את הבורא באמצעות המידה המיוחדת שלו, מידת הגבורה, ומיד לאחריו בא יעקב אבינו - והשלים את פרסום שמו יתברך בעולם על ידי מידת תפארת.

שלושה אבות, שזעזעו את כל יסודות תבל והביאו להכרה אדירה, לראשונה מאז הבריאה, של שם שמים בעולם.

האם זה לא מספיק כדי להביא את הגאולה?

הקדוש ברוך הוא הרי ברא את העולם למטרה אחת ומיוחדת - 'והיה השם למלך על כל הארץ', לפרסם את שמו בעולם, להמליך אותו כאן, בשטח הגשמי והרחוק.

האם לא היה די בפרסום שם שמים באותה צורה שהאבות הקדושים פרסמו אותו? מדוע לא בא העולם על תיקונו בזמן האבות הקדושים?

סיפורו של דוד המלך, כפי שתיאר זאת ר' אשר על פי דברי חז"ל, יעניק לנו שתי תובנות מעשיות וחשובות, כמענה על שתי השאלות איתם פתחנו.

ג. ניסיון בדרך לנאולה

דוד המלך היה מתבודד בין ההרים והיערות, מתבונן ומשוחח עם בוראו.

למה, שאל דוד המלך את עצמו, למה עוד לא באה הגאולה?

הרי היו לנו שלושה אבות, שרפי מעלה, שפרסמו את כבוד השם והפכו את העולם למען שמו יתברך!

חייב להיות, אמר דוד המלך, שהקדוש ברוך הוא מחכה לי. שגם לי יש תפקיד בעולם הזה. גם אני אמור לפרסם את שמו יתברך, בצורה חדשה - שעדיין לא היתה בעולם. כל עוד לא אמליך את הבורא בדרך הייחודית שלי - לא יבוא העולם אל תכליתו.

כי כל אחד בעולם יש לו נקודה ייחודית, שבה הוא אמור לפרסם את שם ה' ולהמליך אותו. רק כשכולנו נפרסם את שמו, כל אחד במקום הייחודי שלו, תבוא הגאולה.

אמר דוד, כנראה שהעולם מחכה לי. לתיקון שלי.

"ריבונו של עולם", פנה בשאלה כלפי מעלה, "מפני מה אומרים 'אלוקי אברהם', 'אלוקי יצחק', ו'אלוקי יעקב' – ואין אומרים 'אלוקי דוד'?"

אברהם יצחק ויעקב, גילו את הבורא – כל אחד מתוך ההתמודדויות שלו, מתוך המקום הייחודי שלו. אברהם הביא את הבורא להיות 'אלוקי אברהם', להיות מלך בשטח הייחודי שלו, וכך גם יצחק, וכך גם יעקב.

גם אני רוצה להמליך אותך במקום הייחודי שלי!

אמר לו הקדוש ברוך הוא: זה לא הולך ככה. אי אפשר להמליך אותי מתוך אזור הנוחות... את האבות הקדושים העברתי ניסיונות, הם חוו קשיים, הם התמודדו עם דברים לא פשוטים – ומתוכם הגיעו להמליך אותי!

"אדרבה", אמר דוד, "בחנני השם ונסני! תבחן אותי, תן גם לי ניסיון מאתגר – ואעמוד בו, כדי שאפרסם את שמך במקום הייחודי שלי!"

הקדוש ברוך הוא קיבל את בקשתו, ושלח לו את הסיפור עם בת שבע.

ודוד לא עמד בזה.

ד. ד. חי וקיים – למרות הפול...

לכאורה, כאן היה אמור להסתיים הסיפור. היה כאן ניסיון, הוא נכשל, ודוד כבר לא יוכל להביא את הגאולה.

אבל מתברר שהפוך, שדווקא דוד מלך ישראל הוא זה שיביא את משיח בן דוד.

דווקא דוד המלך, יותר מכל האבות הקדושים ושבעת הרועים – הוא זה ש'חי וקיים'.

איך זה ייתכן?

יותר מזה: אנחנו יודעים הרי שדוד המלך זכה לנצח את היצר הרע באופן מוחלט, עד שהעיד על עצמו 'וליבי חלל בקרבי', אין לי יותר יצר רע בתוכי!

איך קרה פתאום שזה לא הוכיח את עצמו?

איך פתאום חזר היצר הרע לתוך ליבו הטהור?

ה. הרבה בלגן – שורש אחד

לכל אחד מאיתנו יש כל מיני חולשות שהוא פוגש במשך החיים.

דברים שמעצבנים אותו, פיתויים שמולם קשה לו לעמוד, מקרים או זמנים שבהם הוא מרגיש 'לא בן אדם', אנשים שמצליחים להוציא אותו משיווי משקל.

מידי פעם, כשאנחנו עוצרים לאיזשהו חשבון נפש פנימי, אנחנו מוצאים בתוך עצמנו הרבה מאוד בלגן רגשי, המון דברים שמעיקים על הלב.

אבל האמת היא שזו טעות. שאין לנו אלף בעיות או חסרונות – אלא נקודה רגישה אחת ויחידה, שממנה נובעים כל הבעיות.

ר' אשר היה ממשיל את זה לעץ פרי. אנחנו רואים אינספור ענפים עלים ופירות, אבל הכול נובע מתוך שורש אחד.

כל הדברים שמשגעים אותנו – הם בעצם תוצאה של שיבוש אחד פנימי ועמוק שיש לנו בתוך הנפש, שמשפיע על כל דבר בחיינו.

יש אנשים, למשל, שהנקודה החלשה שלהם היא בגניבה.

יש כאלו, שהשיבוש שלהם הוא מול ניסיונות בקדושה.

יש כאלו, שהחיסרון שלהם הוא בכעס או בקוצר רוח.

יש כאלו, שהבעיה שלהם היא בלא לראות את האנשים שסביבם כבני אדם.

אם הם יפגשו את הניסיון הזה בפועל בחייהם – הם לא יעמדו בזה. אם הנקודה הזו 'תידלק' בהם – הם לא יתחשבו בשום שיקול

הגיוני, הם פשוט יוותרו על כל כבוד מעמד או כסף, מתוך להט של החיסרון הזה.

ובאן בדיוק הבעיה:

אף אחד לא יודע מהי הנקודה הרגישה הייחודית שלו.

אין כמעט סיכוי לדעת. הפוך, הנקודה הזו קבורה כל כך עמוק בתוך הנפש, שהיא כמעט ולא מבצבצת החוצה.

הנקודה הזו מתחבאת מאיתנו, כמו השורש שמתחבא עמוק בתוך האדמה.

למה?

ו. נקודה המקמקמה – וזו הסיבה

כמו שאמרנו, הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי שנמליך אותו. למה לא היה לו מספיק אדם אחד שיעמוד ויכריז 'השם הוא המלך'?

כי בעולם הזה יש אינספור פינות נסתרות ושכבות, אינסוף מדרגות, והקדוש ברוך הוא מבקש שנמליך אותו 'על כל הארץ', שלא תהיה פינה אחת – שלא התפרסם בה שמו יתברך.

איך מפרסמים את שם השם? האם לקחת מיקרופון ולצעוק 'המלך' – זוהי המלכה?
לא.

להמליך את השם, זה להכיר בהכרה מוחלטת – הקדוש ברוך הוא עושה את הכול, אני לא מסוגל לכולם.

להגיד את זה, כמובן, זה מאוד קל. הבעיה היא – להכיר בזה באמת, בעומק ובכנות.
הקדוש ברוך הוא ברא בך נקודה אחת רגישה, ובה יש לך תפקיד – להמליך אותו. להכריז בהכרה מוחלטת: **ריבונו של עולם, אני לא יכול לעמוד בזה, רק אתה שומר עלי.**

ברגע שאדם מכיר בזה – הוא תיקן את נפשו וקירב את הגאולה השלימה. הוא המליך את הבורא בעוד עומק, ששום אדם אחר בעולם לא היה מסוגל להמליך.

ודווקא לכן, הנקודה הזו כל כך נעלמת מאיתנו:

היצר הרע יעשה הכול כדי שלא נכיר בזה! הוא יודע, שברגע שהאדם עולה על הנקודה האישית שלו וממליך מתוכה את הבורא – הוא מגיע לתיקונו!

לכן, היצר הרע מדליק בתוכנו את כל הניסיונות האפשריים – רק לא את הניסיון המרכזי שלנו.

דווקא האדם שיש בו נקודת כעס – מרגיש כמו האדם הכי רגוע בעולם.

דווקא האיש שיש בו נטייה מסוכנת לנפילות בקדושה – לא מרגיש משיכה לשום דבר רע.

וכך האדם מוצא את עצמו נאבק בכל מיני חסרונות ובעיות, מנסה לפתור כל מיני מורכבויות – אבל הוא נאבק בסימפטום, "זה כמו לרסס הדברה נגד חרקים על עץ – שמתמודד בכלל עם דלקת פנימית..." מגדיר זאת ר' אשר.

ז. מִסְעֵ שֶׁל עֶזְרָה שְׁמִימִית...

נו, אז האם אין לנו סיכוי לתקן את הנפש?

האם היצר הרע כל כך שולט בעולם – עד כדי כך שאין לנו שום דרך לדעת את השורש שלנו?
ממש לא.

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי להביא אותו לתכלית, והוא יעזור לכל חייל שלו בשדה הקרב לגלות את השורש – ולהתקדם לניצחון.

איך הקדוש ברוך הוא עושה את זה? מהי העזרה שהוא שולח לנו כדי לגלות את ההפרעה המרכזית שלנו?
זה עובד בשלבים:

בתחילה, הקדוש ברוך הוא מפגיש אותנו עם אדם אחר שנכשל – באותו נושא 'שלנו'...

אנחנו יכולים לזהות את זה, בעיקר כשהמעשה של אותו אדם מצליח 'להדליק' אותנו. אנחנו נסערים לפתע, לא מסוגלים להבין איך הוא מרשה לעצמו לנהוג כך, אנחנו מזדעזעים מהחרפה, מההתנהגות המבישה...

למה זה כל כך מדליק אותנו? למה הגניבה שלו, או ההתנהגות הלא ראויה שלו – מצליחה לזעזע אותי כל כך? למה אני מחפש לדבר עליו ולשפוט אותו?

כי זה נגע לנו בעומק הנפש. כי הבעל שם טוב הקדוש אומר – 'כל הנגעים אדם רואה חוץ – מנגעי עצמו', זוהי עזרה שמימית שהקדוש ברוך הוא שולח לך, כדי לרמז לך: שים לב, זה מדליק אותך – סימן שהנקודה האישית שלך נמצאת כאן באזור!
עוד סימן מובהק שהקדוש ברוך הוא שולח לאדם – הם החשדות.

כשחושדים בך, למרות שאין בך – אומרים הספרים הקדושים – זה סימן שהנקודה החלשה שלך נמצאת סביב הדבר הזה!

אם האדם משתמש עם העזרה השמימית הזו, ומכיר בכך שהנקודה הזו מסוכנת אצלו, ושהוא חייב את השמירה האלוקית כי אחרת הוא ייפול – הוא זוכה לתקן את המקום שלו מבלי לעבור יותר מידי סבל.

אבל מה קורה אם האדם מתכחש לכל הסימנים? האם הקדוש ברוך הוא יוותר עליו? ממש לא.
הוא שולח לו מחשבות...

פתאום, מבלי שהאדם מבין מאיפה, צצים בו הרהורים מבישים סביב הנקודה הזו. הוא נדהם מעצמו – מאיפה הרעיונות האלה? למה הוא לא מעיף את המחשבות הטורדניות הללו כמו שמעיפים זבוב?

המחשבות הללו, הם עוד עזרה שמימית שמכוונת אותו – שים לב שאתה חייב את השמירה האלוקית, איך יכול להחזיק מעמד לבד...
ואם הוא עדיין מתכחש? אם הוא עדיין לא מוכן להכיר במלכות השם באותה נקודה רגישה? אם הוא עדיין בטוח שהוא דווקא מושלם בזה, ואינו צריך את עזרתו של הקדוש ברוך הוא בנושא?

במצב כזה כבר אין ברירה, אלא להפגיש את האדם עם הנקודה הרגישה שלו, במלוא עוצמתה...

ואז, כבר אין לו שאלות. פתאום הוא רואה את מציאותו העכורה לנגד עיניו, והוא כבר לא יכול להתכחש. אלה כבר לא רמזים... אבל רגע: האם זה עונש? האם המצב אבוד? ממש לא.

גם הנפילה – היא סיוע שמימי לאדם להגיע אל תכלית בריאתו, ולהכיר שאינו יכול להחזיק מעמד לבד, ושהוא חייב את הבורא! הבעיה היא, שבדרך כלל כשהאדם מגיע לכישלון בפועל – הוא מרגיש חסר תקנה, כבר אין לו סיכוי, הוא כבר אבוד. במקום להמליך את הבורא מתוך עומק השאל – הוא מעדיף להישאר שם למטה...

פר. ה. הראשון שהוכיח...

ובאן אנו חוזרים לשתי התובנות המופלאות שמסתתרות בתוך הניסיון של דוד המלך:

דוד המלך אכן הצליח לעקור מתוך ליבו את היצר הרע. אבל מי נתן לו את הכוחות לכך? מי שמר עליו מפני כל רע? מי שמר שהיצר לא יחזור אל תוך ליבו, שלא ייפול שוב ברשתו של השטן?

כל עוד לא הכיר דוד המלך בעומק ליבו שהלב הטהור שלו הוא אך ורק כי הקדוש ברוך הוא שומר עליו – לא היתה קורית באן המלכה. לא היה נהיה באן 'אלוקי דוד'.

יותר מזה:

במשך מאות השנים שבין אברהם יצחק ויעקב ועד שבא דוד המלך, היו אלפי עובדי השם שהמליכו את הבורא והכירו בכך שהם חייבים את עזרתו כי אחרת הם עלולים ליפול – אבל זה עדיין לא היה בהכרח מוחלטת, ולו מהטעם הפשוט – **שעדיין לא היה אי מי שאכן נפל בפועל, והוכיח שאכן אין סיכוי לעמוד מול הנקודה החלשה בכוחות עצמנו.**

אברהם יצחק ויעקב המליכו את הבורא מתוך ידע שאינם מסוגלים לבד, מתוך חשבון והתבוננות. **דוד המלך היה הראשון בעולם שהוכיח לכולם מתוך השטח: זו לא בדיחה! אם הקדוש ברוך הוא לא שומר עליך – באמת אינך יכול לו!**

הוא הראשון שהיה מוכן לרדת עד לרמה כזו של ניסיון, של ליפול בפועל כדי להכיר שאי אפשר להחזיק מעמד לבד! בזכותו, במשך אלפי השנים שאחר כך, יכול כל יהודי להגיד לעצמו: **אכן, אם הקדוש ברוך הוא לא ישמור עלי – אני עלול ליפול בדברים הגרועים ביותר, ולא משנה כמה אני שמור, כמה ליבי חלל בקרבי, וכמה פנטזים יש לי להרחיק מחשבות והרהורים רעים...** דווקא המעבר הכואב הזה של דוד המלך, הוא זה שמקרב את הגאולה השלימה, כי הוא מוכיח שוב ושוב שהקדוש ברוך הוא – הוא המלך!

פר. ט. הבינה המקלאכותית לא תשכנע

תובנה שניה:

במשך אלפי שנים נאלצו כל כך הרבה נשמות יקרות למצוא את עצמם בעומק השאל. הם חשבו שהם חכמים, שהם יכולים להסתדר לבד, שהם לא זקוקים לשמירה העליונה. **הם הסתובבו נפוחים מגאווה ותחושת חשיבות, והקדוש ברוך הוא, שביקש לעזור להם ליישם את תפקידם ולהחזיר את המלוכה אליו – הביא אותם עד לנפילה בפועל.**

אבל אז, במקום להתעורר, במקום להתחזק, במקום להבין שאדרבה, שהנפילה לא נועדה להשפיל ולהפיל אלא לעורר להחזיר את הכתר אל הבורא – **הם נשברו, הם התייאשו מעצמם, והם נותרו תקועים בשאל תחתית.**

יכולים לעמוד מולם עשרות מגידים ודרשנים, להסביר להם בק"נ הוכחות וטעמים עד כמה אין ייאוש, ועד כמה יש סיכוי לכל אחד – אבל הם, חכמים למודי ניסיון מר, מביטים על אותם מעוררים בתסכול ואומרים לעצמם – נראה אותו נופל לכאן, נראה אותו קם מכאן... נכון, השכל מבין את זה, יש הרבה מאוד מקורות והוכחות לכך שאפשר לקום מתוך השאל, מתוך הנפילה, אבל זה לא משכנע! זה לא מזיז בי שום דבר!

ידע יבש? של משהו שלא חווה שום דבר? של ג'י פי טי? זה אולי נחמד כדי לדון איתו דיונים פילוסופיים, לא כדי להתחזק, לא כדי להתמודד ביחד בדרך החוצה מהשאל!

אבל אז הם רואים את דוד המלך...

את אותו אחד שכבר היה בפסגת השלימות ואז נפל בבת אחת למקום כל כך נמוך...

והוא, במקום להישבר, במקום להישאר שם למטה – גילה לעולם: הקדוש ברוך הוא לא זרק אותך, הוא עזר לך להמליך אותו!

כשהאמירה הזו באה מתוך התמודדות, מתוך קושי – היא מקבלת משמעות אחרת לגמרי...

לאמירה כזו – האדם מסוגל להתחבר. כי זה לא רק ידע טכני ויבש. זה מתוך עומק הכאב וההתמודדות!

וכך היא גם שיחת חברים, והתייעצות עם מורה דרך שהתמודד ועבר מסע חיים לא פשוט, ולמרות הכול נשאר שמח ומחובר. את זה – שום בינה מלאכותית, מתקדמת בכל שתהיה, לא תוכל להחליף!